F. d. 2. a.

Davidis Abercrombii,
M. D.

De Variatione, ac Varietate PULSUS OBSERVATIONES.

Accessit ejusdem Authoris

NOVA MEDICINÆ Tum Speculativæ, Tum Practicæ Clavis.

SIVE ARS

Explorandi Medicas Plantarum, ac Corporum quorumcumque Facultates ex Solo Sapore.

LONDINI:
Impensis *Samuelis Smith*, ad insigne Principis in Cœmiterio Divi Pauli.
MDCLXXXV.

MVSEVM
BRITAN
NICVM

LRD

Honoratiſſimo

Ac Nobiliſſimo Domino,

D. ROBERTO BOYLEO,

Scientiarum utilium propagatori,

Atque Auctori Magno.

PAtere, *vir Nobiliſſime*, ut geminus hic ſtudii, experientiæque meæ fœtus, quam à Parente ſuo nequit, à celeberrimi nominis tui ſplendore, lucem trahat.

hat. Quod cum dico non tam BOYLIANÆ gentis, tribúſque tuæ notam ubique Nobilitatem indico, nam,

Et genus & proavos, & quæ non fecimus ipſi
Vix ea noſtra puto,------

Quam partam tot interituris nunquam ingenii tui monumentis apud Britannos, exteroſque jampridem famam. Quicquid igitur clari adeo nominis ſub auſpiciis in lucem pro-

prodierit, neſcio quo
curioſitatis ſtimulo
peque operæpretii
nomines irritaturum
eſt, quaſi nihil niſi
magnum, limatum,
omnibuſque numeris
abſolutum tanto phi-
loſopho offerri poſſet,
aut deberet: quam-
vis autem futurum
non putem, ut eorum
quos ejuſcemodi quæ-
piam ratio ad gemini
hujus opuſculi inſpe-
ionem allicuerit, ex-

pectationi fiat satis
illud tamen asserere
ausim harum quarum
cumque schedarum
lectionem Ipsis non
fore prorsus inutilem,
vel hoc nomine quod
non vanis, vagisque
ratiociniis, sed sensu-
um præcipuè, rebus fal-
lentium testimoniis
innitantur: posterio-
ris enim tractatuli au
Gustus extitit parens, i-
ta ejusdem futurus est
& Latronus & judex

Qui quidem quantumvis mancus, mutiluſque videatur, compendioſioris certe *Botanicæ* non contemnendum forte rudimentum fuerit. Quod ad tractatulum priorem attinet, quem exercitus in noſocomiis frequenter circa ægros, ſanoſque etiam perſæpe *tactus* Genuit. Pauca quidem hoc ipſo ſuper argumento jampridem ſcripſi, qui-

bus fœlicius meriti
fatum obtigit : hæc
jam iſtis adjicio & no-
va, & prioribus ob re-
petita identidem ex-
perimenta longe cer-
tiora Cæterum qua-
liacumque demum
hæc opuſcula fuerint,
gemina hæc tibi ceu
munuſcula offerenda
putavi, quod ea non
ex intrinſeco ipſis pre-
tio, quod ſanè per-
quam exiguum eſſe
non diffiteor, ſed ex
offe-

offerentis animo æſtimaturum te probe norim. At ne rebus te novis in reipublicæ litterariæ emolumentum ſemper intentum diutius interpellem, pretioſiſſimi tibi temporis diſpendio moleſtiam pluribus non creabo, tui interim non verbo tenus, ſed reipſa

Obſervantiſſimus,

D. A.

Author Lectori.

Benevole Lector,

AN *quod omnium pene ſermone de Medicis* Sinenſibus *percrebuit, qui præterita etiam morbi cujuſcumque ſymptomata ex venæ micatione diſcernunt, vero necne conforme ſit, dubius omnino hæreo: certum tamen mihi exploratumque eſt præſentem ægri penitus noſſe ſtatum adeo peculiare Medici eſſe munus, ut qui hac imbutus Scientia non fuerit, Empyricis, non Medicis merito annumerandus ſit. Quot tamen artis etiam Apollineæ pro-*

ſeſſores

ſeſſores reperias, qui pulſum ex conſuetudine cum ægros inviſunt, non ex arte, ſed comicè attrectent: qui quidem fortuitò plurima omnem in eventum periculi interim omnis ſecuri, quia prorſus neſcii ſummo ægrotantium damno præſcribere ſolent: Certâ igitur pulſus ſeu præcipuarum venæ micationum notitia his omnibus obviam itur incommodis: hanc enim qui ſibi comparaverit, apta, opportunaque fere ſemper, extremaque tantum in extremis certo pulſus motu indicatis miniſtrabit, omnemque ægroti in pejus, meliuſve mutationem lynceus obſervabit, unde aut quæ mutantem naturam confirment, aut quæ ſuperantem, jam morbum ad ulteriorem,

orem, integramque demum victo-riam juvent, tempestivè, atque opportunè præscribere poterit. Quia autem hæc nemo probè norit qui tum Variationem, *tum* Varietatem *pulsuum, non intellexerit; meas de utrâque Observationes variis factas in nosocomiis Paucis hic tibi Proposui: quæ quam minimè à vero deviæ sint, ut me aliquot annorum Experientia docuit, te quoque ut spero, si tamen tactu, aut facultate potius diversam* tactûs, *à* pulsu, *affectionem discernendi polleas, tua quoque ipsius, confido, docebit, vale itaque atque alino non ingratus labore fruere.*

DE

DE Variatione & Varietate Pulsûs OBSERVATIONES.

Pars Prior De Variatione Pulsûs.

SECT. I.

Pulsûs quid? Quæ præcipuè ejus Variationem inducant.

NIli *fontibus* meo quidem Judicio obscurior *pulsûs* origo est: sive enim ad qualitatem quamdam *pulsificam* ut Aristotelici ad *occultas* solent,

lent, confugerimus, ſive innatum arte
riis, muſculiſque, aut à Spiritibus mi
nuſque otioſis ſanguinis particulis im
preſſum iiſdem motum qui pulſus di
catur, finxerimus, vix quidquam ta
men adduxerimus in medium quod
illuſtriorem aliquam veri ſpeciem præ
ſe ferat: quamvis, cum hinc ingenitu
quidam arteriis, muſculiſque emiſſ
omni ſanguine motus ipſius experien
tiæ teſtimonio in animali mortuo ſæpe
comprobetur, inde verò ſubtiliorum
agitatio Spirituum quibus obvia, ac
ſponte præſertim mota faciliùs move
antur, ſatis ſuperque eluceſcat, nihil
me nimiùm verò abſimile dicturum
putem ſi *pulſum* ex Spirituum, arteri
arum, ac muſculorum conjunctim mo
tu proficiſci dixero non tam eo conſi
lio ut veritatem attigiſſe, videri velim,
quam ne tantam difficultatem, ſilentio
penitus præteriiſſe videar. Quare ſuam
unicuique adeo denſis in tenebris
mentem lubens permitto, atque ut
nullius hâc ſuper re in verba Magiſtri

Juro,

arte…o, ita meis nemo, ſi ratione nolit,
s mi… me licet, fidem verbis habeat.
s im…o circa cum fluctuet animus, du-
us di…ſque hæream, quid de obſcurâ *pulſus*
n ta…gine conformiùs rationi ſentire
quo…orteat, utiliora longe hac ſpecula-
præ…ne quam fœlicioribus ingeniis relin-
nitu…o, certioraque proponam cum non
niſſ…is ea conjecturis, ſed certiſſimis ſen-
rien…m rarò fallentium teſtimoniis inni-
ſæpe…tur. Quemadmodum igitur quid
rum…pſâ fortuna ſit licet vix explicare
ac…ſſimus, inſtabiles tamen ejuſdem
ve-…ces, inconſtantiamque quotidianâ pe-
ihil… experientiâ ſentimus, ita prorſus
um…amvis *Pulſus* originem explorare
eri-…timè nequeamus, ejuſdem in mo-
no-…enta mutationem, variationemque,
nfi-…ſi tangendi facultate deſtituti fueri-
im,…us, neſcire non poſſumus. Quæ
tio…idem conſideratio magni omnino
em…omenti eſt cum hinc certiùs quam
ris…x quovis exteriore phænomeno non
ut…rporis modò habitus, ſive laudabilis
ri…erit, ſive ſecus, dignoſci queat, ſed
o,…etiam

etiam quos in *Microcoſmo* tumultus externa quam plurima, quæ *pulſum* variant, ciere queant: *Pulsûs* autem *Variationem* niſi quandoque inſignio-rem ii tantum facile perceperint, qui repetitis ſæpe vicibus, atque quotidiano pene aliquot annorum exercitio *tactum*, tum ad ſuum, tum ad alienum etiam *pulſum* non indiligenter erudie-rint. Id autem à me cum impigrè pecu-liari ſemper ſtudio factitatum fuerit, ex *Pulſu*, ſignis vix fallentibus, tum ad corporis, tum ad animi temperamen-tum ſpectantia plura quædam colli-gere ſoleo quam hîc referre expediat, aut etiam liceat, quod ea maximè è quibuſdam arteriarum undulationibus pendeant, quibus ita ut intelligantur explicandis nulla ſat apta hactenus vo-cabula adinventa ſunt. Ut igitur Pul-ſûs *Variationem* prius, quam natam hinc *Varietatem* exponamus: illam hæc, multaque adhuc forſitan alia cer-tiſſimè inducunt, *Clima*, *Tempus*, *Tem-peramentum*, *Ætas*, *Diæta*, *Paſſio*, *Morbus*:

Morbus: De quibus ea tantum dicam quæ propria ipse experientia didici: quod semel hic annotasse sat superque fuerit.

SECT. II.

Clima.

Clima autem hic non latiore tantum sensu, sed strictiore etiam minúsque usitato pro vario locorum in eadem regione situ, usurpo: quocumque autem sensu sumatur, *pulsum* teste in dies experientiâ haud dubiè immutat, hoc est alium ab ejusdem motu alio in climate motum inducit: quod hac ratione, multiplici mox experientiâ, confirmandâ probari poterit: duo enim omnino quâvis in regione spectanda occurrunt, soli scilicet ipsius temperamentum, Cœlique temperies; neque enim à Cœlo tantum corpora nostra patiuntur, sed ab ipsâ etiam

terrâ, emiſſis quibus variè afficiantur vaporibus, quod à celeberrimo Boylio alicubi obſervatum eſt ac probatum: cum itaque alibi Cœlum ob nubilum, pluvium, denſumque ſit, ſerenum alibi, ſudum, tenueque fere ſemper, ac ſolum pariter ipſum varium maximè eſſe conſtet, paludoſum Scilicet, nemoroſum, aquaticum, foſſilibuſque omnis generis imprægnatum, fieri nequit ut non plurimæ, variæque omnino hinc exiſtant corporum noſtrorum affectiones, quas ex Pulſu graviore, pleniore, remiſſiore, acutiore, ſubſultante, magiſque vel minus intermittente peritior quis facilè dignoſcat: Vel enim extimas corporis partes corpuſcula ſive è Cœlis prolapſa, ventove advecta, ſive è terris erumpentia arctiùs premunt, vel patefacto ſibi per cutis poros aditu intima Microcoſmi adyta pervadunt: utrovis autem modo res contingat, neceſſe eſt, vel me tacente, ut inteſtini Microcoſmi motus aut partium compreſſione,

ſione, aut irritatione tardiores, vel velociores fiant, aut forte etiam, ut quandoque contingit, omnino ſupprimantur. Ex his peculiares obſervatorum à me rationes, cauſſaſque pro captu quiſque ſuo deducere poterit: atque ut quid potiſſimum in Cœlo Gallico, Attico etiam ſuaviore obſervarim, paucis primùm exponam. Hominum illic Pulſus integrâ valetudine, de quo tantum ſtatu intelligendi adhuc ſumus, longe æquabiliores, quam reliquis in Europæ partibus quas quidem peragrare mihi licuit, comperi, celerior licet ibi quam alibi, ut & liberior arteriarum pulſatio, de indigenis loquor, eſſe ſoleat: qui tamen nemora, Loca paludibus inſita, vel obſita aut metallicis fodinis ſuperimpoſita colunt, his ut ſæpenumerò animadverti obtuſus, aut quaſi conſopitus etiam in Gallia Pulſus eſt: quem acuunt *Burgundis*, quos inter quadrienium non otioſus vixi, generoſiſſima, quæ non procul ab urbe *Belnenſi* creſcunt vina, mitigant

verò Campaniæ Incolis Rhemenſi
longe mitiora, communemque aptior
in uſum. Germanis, porro, Belgiſque
generatim loquor, necnon Anglis
Scotiſque incertus admodum eſt *Pul*
ſus ob liberaliorem, aut illiberaliorem
potius potum, nimiumque carnium
eſum, ob nimiam quandoque venere
otiumque, vitam denique, ut verbo
dicam fere exlegem, ex quâ Scorbutici
hîc plerique, Hydropici, Icterici,
Apoplectici non pauci, Hecticique
quam Plurimi: ſed ut pecularius
quiddam adhuc ſuperaddam, profun-
dus quantum ego quidem animadver-
tere potui, & quaſi ebriorum more
nutans titubanſque Pulſus in Germa-
nis, in Belgis languidior, in Anglis
Scotiſque præſertim plenior, acutior-
que obſervatur: quamvis ob rationes
forte ſuperiùs allatas in eodem hi po-
puli ſtatu, *exceptis excipiendis*, vix un-
quam Diu perſeverent. Cæterum
quovis ſub Cœlo aliter iis vena micat,
qui mortium juga, aliter iis qui aperta
inco-

incolunt æquora, aut ſubjectas monti-bus valles, aut loca etiam nemoroſa: his enim qui altiùs habitant, ſolique propiores, perniciùs movetur Pulſus quam humilium plagarum incolis, in quibus fere ſemper diaſtolem ſyſtole comperi pigriorem.

SECT. III.

Tempus.

IPſa Temporum Variatione Variari quoque Pulſus micationem ii omnes qui pulſum aliquando, aut ſuum, aut alienum curioſiùs attrectarint, probè norunt: pluvio enim tempore, teſte experientiâ, liberiùs fere micat quod tum forte extimas corporis partes incumbentis atmoſphæræ pondus non tantum premat, quippe quæ vaporum jam e nubibus reſolutorum lapſu levior evadat, ut ex Mercurii in Barometris deſcenſu liquidò liquet:

quamdiu autem ſereniore jam Cœlo ſuſpenſæ manent exhalationes, vapo-reſque, premuntur quamvis preſſio-nis ſenſum ipſa conſuetudo tollat, aeris undique incumbentis pondere corpo-ra noſtra, quorum proinde partes, ner-vi, puta, & Arteriæ, Muſculi, &c. Sui quadam contractione ſeu ſyſtole ex-cludunt à ſe copioſum humorem qui variis modis, viiſque à corpore ſecer-natur: unde liberior, æquabilior, ac quaſi hilarior, Muſculorum, Arteria-rumque micatio exiſtat. Porro *cæte-ris paribus* omnibus firma valetudine gaudentibus turbatiùs micat Pulſus vere, quam æſtate, quod tum tempo-ris ipſam ubique naturam fermentatio quædam exagitet; quâ fit ut quidam in omni vitâ prædito ſucci alimentitii commotione tumultus contingat. Per æſtatem verò præſertim calidiorem, languidiorem in pleriſque Arteriarum eſſe motum conſtat, quem & in mul-tis etiam valentioribus, aut exilem admodum, aut vix niſi à motu, potu-

ve

ve vini generoſioris perceperis: iis tamen in regionibus in quibus ſedatior æſtus eſt, robuſtiore plerumque Pulſus motu tactui etiam minus erudito æſtivo tempore ſeſe oggerit: qui deliquium in pleriſque ſub autumnum pati videtur, quod forte inſiti Arteriis motus adjutores animales ſpiritus phœbi jam receſſu, priſtino deſtituantur vigore, quem mox ingruente hiemis frigore reſumunt: arctiore enim jam pororum obſtructione, quæ priùs iis patentioribus quaſi ſpirabant, cientia calorem corpuſcula violentiùs minore jam intus in ſpatio, & ſe & Arterias movent: ſed neque tantum diverſæ anni tempeſtates diverſitatem Pulſus efficiunt: quâvis enim diei horâ ſi accuratiùs quis obſervare voluerit, non levem ejuſdem mutationem perceperit: has autem præcipuè variationes ipſe notavi. quas fere eaſdem quotidianâ quiſque experientiâ probare poterit. Statim à ſomno quietiore, æquabili plerumque micatione

temperatum diffuſo per corpus ſero, ſanguinis Spirituumque ardorem indiciis haud obſcuris Pulſus indicat: à ſomno turbatiore turbatior quoque eſt, tenuior tamen & acutior ſolito: turbatio quidem ab impeditâ, obſtructione quâpiam ſanguinis circulatione, tenuitas verò ab ipsâ ſpirituum quaſi à vigiliâ debilitate oritur: quocirca plenior à ſpiritibus Arteriiſque conjunctim motus expectandus non eſt: varii pariter corporis reliquum per diem tum ſitus, tum motus, paſſioneſque, ut ſuo loco dicemus, quieſque ipſa variè Pulſum immutant; equitatio præſertim, celerem ſed inæqualem ac quaſi quadrupedantem Pulsûs motum gignit: modica interdiu deambulatio vel repetito aliquoties per cubiculum itu redituque ad liberiorem ſpirituum atque Arteriarum motum plurimum conferet: quem & impeditum ſæpe numerò extricavit. Si quis pluribus per diem & arduis intentus negotiis fuerit, debilem, fluctuantem, incertam, ſi præ-

præſertim incœnatus conceſſerit cubitum, *micationem* ſentiet.

SECT. IV.

Temperamentum.

CUm *Temperamentum* ex vario partium corporis ſitu, connexioneque inter ſe oriatur, variam inde enaſci Pulſus micationem neceſſe eſt: hanc enim corpuſculorum copora noſtra conſtituentium connexionem non aliunde proficiſci putem, quam à ſpirituum animalium, innatoque muſculorum, atque arteriarum fibris contractionis, ac dilatationis motu; pro cujus majore, aut minore velocitate, ut arctior, aut ſolutior machinæ corporeæ compages eſt, ita majore, minoreque celeritate ſeſe exſerunt, micantque Arteriæ. Quam varium itaque futurum temperamentum eſt, tam varium quoque *Pulſum* agnoſcamus oportet: in nemine

nemine autem inconſtantiorem ejuſdem micationem offendes quam in iis qui omnium hominum conſtantiſſimi perhibentur, in iis inquam quos ab atra bile *Melancholicos* homines vulgò dicunt: interdum enim omni eos Pulſu prorſus deſtitutos crederes quod exigua adeo ſit, profundaque intus venarum micatio ut vix aut ne vix quidem ſentiri poſſit. Quæ tamen interdum frequenti adeo, violentoque ſeſe motu prodit, ut jam vehementiſſimo febris paroxyſmo corripi eos exiſtimares, aliàs tamen tam quieta, tranquillaque eſt ut ejuſcemodi homines temperamentum ad pondus nactos putares: fluctuat denique his interdum Pulſus, non rarò ſerpit, atque in gyrum etiam, quod mirêre quandoque agitur: quæ inde omnia oriri fortè non nimium abſimiliter verò dixerimus, quod innumeris ejuſmodi homines, ſeriiſque ſpeculationibus, varios ſpirituum, Muſculorum, Arteriarum, Venarumque motus inducant:

dum

dum enim rebus ab humanis quaſi abſtracti, reductique in ſeipſos altiori ſeſe tradunt ſpeculationi, tanta ſubtilium, atque ignearum corporis partium expiratio fit, ut *Pulſus* ſpirituum jam adminiculo pene deſtitutus quodammodo ſepultus videatur, qui exſerit ſeſe rurſus ac reviviſcit ubi reportatâ jam de difficultate quæ meditationis argumentum fuerat, veluti victoriâ animus ad ſe ſucceſſu lætus redierit. Fluctuationem verò ac circulationem ipſa rerum difficilium atque incertarum ſpeculatio gignit. Jam in quibus bilis principatum obtinuit, his elatus plerumque Pulſus accidit quod innatus, Muſculis, Arteriiſque motus ardentiorum in hoc *Temperamento* ſpirituum impetu plurimùm augeatur: quoties tamen nimius æſtatis ingruit æſtus, Pulſus in his ſine viribus, evaneſcere ſolet: Pateſactis enim *ambientis* calore poris, ſubtiliores, agilioreſque qui intus in virium ſupplementum ultro citroque commeant ſpiritus,

ſpiritus, continuò erumpunt, ac concontinuè, donec tota Microcoſmi Machina præ languore ac debilitate diffluere videatur: Porro ſanguineis æquabiliùs, quam reliquis hominum vena micat, quia majore in his ſpirituum copiâ contingit ut viæ minus obſtruantur, rariùſque proinde motus, aut interruptus quieſcat, aut imminutus, pigrior percipiatur: Plena itaque, liberaque fere ſemper *Temperamento Sanguineo* diaſtole eſt, atque æqualibus fere temporum ſpatiis diaſtoles, ſyſtoleſque reciprocatio. Phlegmaticos denique ex Pulſu ſemper tardiore licet ſat æquali dignoſces, quem tamen in Scorbuticis, atque hyſtericis cujuſcumque temperamenti varium ac mutabilem in momenta comperies.

SECT.

SECT. V.

Ætas.

UT ipſum partium corpus humanum conflantium immutat contextum ætas, ita omnes earumdem motus, Muſculorum præſertim, Arteriarum, Venarumque, quemadmodum omnes norunt, maximè varios efficit: Puſionibus itaque, infantibus, pueriſque circiter quadrimis, tenuis plerumque, nec ſat interdum obvia tactui etiam exercitato, atque erudito Pulſatio eſt, non tam ob ſpirituum inopiam, quam ob copioſioris lymphæ affluxum, quâ ſubtiliorum, magiſque igneorum corpuſculorum liber commeatus prohibetur; unde fit ut ingenitus Muſculis Arteriiſque motus non parum imminuatur: obtuſi enim atque hebetati quia copioſiore lymphâ diluti ſpiritus Solitum *fibris* impulſum imprimere neque-

nequeunt. Jam verò ubi majore tempore vires fuerint, discusso supe fluo humore aut crebriore exercitio aut vehementiore nunc corporis calo extricat sese *Pulsus*, Pulsatque tactu etiam hebetem, atque inassuetum ea quæ intemperiem quandoque mim expertis febrilem exhibeat. Validi hic *Pulsûs* impetus seriùs frigidis regionibus quam in calidis oritur, riusque desinit; forte quod his in p gis cum *ambientis* calor continuè veh mentior nunquam sit, nec crudos junioribus humores citò digerere, n innatum provectiorum calorem ob p ros frigido in climate magis co pressos facilè dissipare queat: quocir calidiorum climatum incolis, sub qu drageſimum fere annum Pulsus deb lior evadit, qui minùs torridis in r gionibus, natis, ac educatis, etiam a num altra quinquageſimum veget percipitur. Cæterum Senum firm quamvis valetudine fruentium ut fa lax robur, ita fallax omnino incertu

que

e Pulſus eſt, quod à temperamen-
cuivis aeris impreſſioni facilè obno-
o non abſimiliter verò oboriri pu-
rim: cum pluribus enim in Galliâ
que alibi ſenibûs, variis temporibus
rquam familiariter vixi, quibus ve-
ſereno Cœlo ſegniùs micaret, conci-
iùs verò pluvio, at ſævientibus vehe-
entiùs ventis trepidaret quodammo-
, ac quaſi nutaret interdum, à ſomno
tem liberior foret, interdiu poſtea a-
o mutabilis ut alia eſſet lucente ſole,
a eodem nubium objectu oculis ſub-
cto diaſtoles, ac ſyſtoles reciproca-
: quin etiam in ſene quodam jam
orti proximo Pulſum aliquando of-
ndi plenum, vegetum, validoque
od præcipuè, mirabar, ferientem
u tactum: hanc tamen in hoc *fili-*
nio micationem, lethalem ut reipſa
it, pronunciavi, quod dicto citiùs va-
ationem mox in eâdem, *receſſum*, *ac-*
ſumque ſubitum, *nutationem*, ac quaſi
culationem quamdam gnaro horum
mnium motuum, atque aliorum

quam

quam plurimorum tactu perciperem
quamvis itaque ſeniorum Pulſui no
nimis, aut non omnino eſſe fidendu
quidam inexperti aſſerant, frequen
doctus experientiâ internum eoru
habitum, ſtatumque, & quibus max
mè pares remediis vires habeant, qu
que vitæ diuturnioris ſpes affulgea
indiciis haud obſcuris, ac rarò fallen
bus conjicere ſoleo. Quamvis, cu
mortis metu mortem acceleranda
judico, ipſi ægro mentem quandoq
prudenter diſſimulem.

SECT. VI.

Diæta.

DIætâ, ſeu ipſa victûs ratione v
riari *Pulſum* licet notius
quam ut dici debeat, quia tamen pa
ci forte hanc variationem propiùs
ſpexerunt, paucis eam iis indicabo, q
rem minùs conſiderarunt. Diæta
aute

utem quamvis pro tenui tantum ictu Medici plerique uſurpent, latiore ic ſenſu ſumo prout quamcumque e- iam victûs rationem ſonat, quo no- nine quodcumque pariter corporis ex- rcitium intelligendum venit. Cum aque voluptas, teſte Tullio, alia gut- uris, Alia ventris ſit, non levis ab troque hoc fonte Pulsûs variatio ex- ſtit: ac primò quidem Epicureorum nore, qui cibis ſe, vinoque in dies in- gurgitant, ut obtuſum his plerumque ngenium, hebetes oculi, pigrumque orpus, ita & venæ micatio hebetior, eſſe ſolet; niſi forte ut ſæpe contingit lliberalior compotatio nutantem eam, c quaſi ebriam reddiderit: cum e- im tres ipſas, aut quatuor etiam ho- as comeſtioni, carnium præſertim, quo- idie fere non pauci impendant, donec ppetitus non tantum compreſſus, fa- meſque ſedata, ſed dum inſita Palato guſtandi facultas ſublata fuerit; Ne- ceſſe prorſus eſt, innatum calorem aut penitus extingui, aut certè eouſque

imminui, ut arteriæ jam muſculique movere ſe eodem, quo prius impetu nequeant: unde labefactatis ſpiritu um, arteriarumque viribus, motus qui dam veluti vertiginis in pulſu oritu non multum abſimilis trochi, abſolu tis circulationibus innumeris jam ex pirantis, titubationi: quod quidem i causâ eſt cur mirum mihi non vide tur, ſi repentinâ interdum ejuſmod homines morte de medio tollantur cum vacillans *Pulſatio* præſens ſempe periculum non niſi præſenti remedio ſubmovendum portendat. Qui con trariam omnino vitæ rationem inc unt, corpuſque aut electione, aut ne ceſſitate emaciant, tenuiſſimo, lenti ſimoque Pulsûs motu virium deliqui um, animique etiam forte propinquum oſtendunt. Fieri enim nequit ut dila tationis, contractioniſque in muſculi motus validior ſit, ubi ſolito diu ſup plemento muſculi caruerint. Qu autem naturam neque cibis, neque potu, neque ſomno obruunt, nec mi

mi

miis jejuniis, vigiliiſque debilitant, ſed *auream* diligunt, ſervantque in omnibus vitæ muniis *Mediocritatem*, hos æquabilis venarum micatio omnis ſecuros casûs facit. Si quæ tamen variatio contigerit, hæc fere oritur, vel a violentiore quopiam exercitio, ut equitatione, curſu, ſpeculatione, &c. vel a ſubitâ temporis mutatione, cui etiam temperatiores quantumvis tranquilli temperamenti obnoxii ſunt: ſed ut à cauſsâ externâ hæc omnis varietas emanat, ita hâc ſublatâ, ipſa quoque deſinit. Langueſcentem tamen in his diutius à ſumpto cibo, remiſſumque Pulſum quandoque percipies; quem cave propterea mali ominis exiſtimes: naturæ enim tantum deſiderium, non morbum indicat; cum ſumpto ſolitis horis cibo fortiorem Tangenti diaſtolem mox exhibeat. De iis quæ nullius in voluptatum etiam legitimarum uſu *Diætæ* rationem habent, nihil habeo, quod dicam peculiari obſervatione dignum; ni quod efferatiùs quamdiu

vegetæ ſunt vires, micent his venæ, quæ, corpore, infami commercio, jam prorſus effœto, reciprocantes *Diaſtoles*, ſyſtoleſque motus non niſi interruptis temporum intervallis exhibeant.

SECT. VII.

Paſſio.

ANimi Pathemata, ſeu Paſſiones variam venæ micationem inducere nemini mirum videri debet ; cum apertis, perſpicuiſque modis ipſa etiam corpora noſtra moveant : quod ex oculorum ſcintillatione, extinctione, languore, Pallore vultûs, ac rubore, cæteriſque efferatis, quos immoderatio animi commotio gignit, motibus ſatſuperque vel me tacente elueſcit. Sed ut quid hac ſuper re à me propiùs obſervatum ſit, paucis exponam : tantam ſæpenumero animadverti à me *Pulsûs* mutationem ut jam jam ani-

ma

mam eum exhalaturum, quem nimius oppreſſerat metus, exiſtimarem. Turbata enim primò venæ micatio, mox refuga, tum fluctuans, circumacta deinde, ac denique pene nulla præ tenuitate videbatur: quod ſcilicet refluo ad cor nimiâ copiâ ſanguine, & ipſum opprimeretur, & Muſculi, Arteriæ, venæque auxiliaribus ſpirituum ad motum copiis deſtituerentur. E contrà ubi commotis ſubitò fibris præcordia exultant, ſeu quoties nimia Muſculorum, Arteriarumque relaxatio nimio ex Gaudio contingit, Plenus adeo, frequenſque ferit tactum Pulſus, ut quia violentus nimium, ni quantocyus ſedetur, vehementiorem in momenta cordis palpitationem indiciis haud obſcuris, mortemque interdum ipſam in viciniâ indicet, cum non ſemel dilatatis nimiùm nimio Gaudio fibris, ipſa ſpirituum diſſipatio homines de medio ſuſtulerit. Operoſi opus laboris foret ſpeciatim exponere, quid reliquæ in *Venæ micationem*

vegetæ ſunt vires, micent his venæ, quæ, corpore, infami commercio, jam prorſus effœto, reciprocantes *Diaſtoles*, ſyſtoleſque motus non niſi interruptis temporum intervallis exhibeant.

SECT. VII.

Paſſio.

ANimi Pathemata, ſeu Paſſiones variam venæ micationem inducere nemini mirum videri debet ; cum apertis, perſpicuiſque modis ipſa etiam corpora noſtra moveant : quod ex oculorum ſcintillatione, extinctione, languore, Pallore vultûs, ac rubore, cæteriſque efferatis, quos immoderatio animi commotio gignit, motibus ſa ſuperque vel me tacente elueſcit. Se ut quid hac ſuper re à me propiùs ob ſervatum ſit, paucis exponam : tantam ſæpenumero animadverti à me *Pulsûs* mutationem ut jam jam ani ma

mam eum exhalaturum, quem nimius oppreſſerat metus, exiſtimarem. Turbata enim primò venæ micatio, mox refuga, tum fluctuans, circumacta deinde, ac denique pene nulla præ tenuitate videbatur: quod ſcilicet refluo ad cor nimiâ copiâ ſanguine, & ipſum opprimeretur, & Muſculi, Arteriæ, venæque auxiliaribus ſpirituum ad motum copiis deſtituerentur. E contrà ubi commotis ſubitò fibris præcordia exultant, ſeu quoties nimia Muſculorum, Arteriarumque relaxatio nimio ex Gaudio contingit, Plenus adeo, frequenſque ferit tactum Pulſus, ut quia violentus nimium, ni quantocyus ſedetur, vehementiorem in momenta cordis palpitationem indiciis haud obſcuris, mortemque interdum ipſam in viciniâ indicet, cum non ſemel dilatatis nimiùm nimio Gaudio fibris, ipſa ſpirituum diſſipatio homines de medio ſuſtulerit. Operoſi opus laboris foret ſpeciatim exponere, quid reliquæ in *Venæ micationem*

paſſiones queant, cum ſuâ quiſq; experientiâ diſcere id, ac docere poſſit: quem enim graviores adeo occupatum curæ tenent, ut inſomnes etiam noctes ſæpe invitus traducat, debilem is ſentit, atque inæqualem venæ micationem, quod *Labor actus in orbem*, cogitationumque in momenta recurrentium quaſi turmæ, auxiliares, de quibus mox, ſpirituum copias, aut opprimant, aut aliò, ad caput puta, cerebrumque ab extremis, Mediiſque Microcoſmi plagis avocent. Conſopitum pariter tenet diuturnior animi mœror Pulſum, adeo ut hoc eum, aut non abſimili morbo laborare tutò pronuntiare poſſis, cui viribus cæteroquin firmis, valetudineque reipsâ, atque in ſpeciem integrâ vena micat profundiùs, Tenuique, ſed frequenti, atque acutâ quodammodo diaſtole tactum ferit: ſed nihil magis immutat *Pulsûs micationem*, quam vehementior iræ impetus: Quaſi enim *unà Eruſque, notuſque ruerent, creberque procellis Afri-*

cus,

cus, ingentes humano in corpore humorum veluti fluctus tollit: unde non vultûs modò immutatio, ſed & Pulsûs quoque contingit tanta interdum, ut correptum ſubitâ irâ hominem diriſſimis æſtuum febrilium paroxyſmis concuti ex *Pulſu* crederes: qui tamen micationem mox ſuam remittit, ubi à primo quis iracundiæ impetu reſpirare nonnihil cœperit, ac tandem denique ipſa cum viribus Pulſatio interdum omnis evanescit, aut certe ſpirituum agitatorum aufugio, debilis adeo, quem vicit ira, evadit, ut contracto inde morbo in dies poſtmodùm contabeſcat. Ex quibus omnibus colligere licet; Quia fœminas minùs maſculæ virtutis, paſſiones non in dies modò, ſed & in horas, ac momenta etiam pene ſingula exagitant, nihil inſtabilius, incertiúſque earum eſſe *Pulſu*, utpote quem nunc amor, nunc odium, nunc ira, nunc invidia, modò triſtitia, modò Gaudium, fuſæ interdum lacrymæ, riſus inter-

dum muliebri modo effusus quovis sæpius die immutare soleant: *adeo varium est, ac mutabile semper fœmina.*

SECT. VIII.

Morbus.

OBviam variis in Morbis Pulsûs variationem observare accuratiùs tanti in re Apollineâ momenti est, ut ei medico neminem tutò fidere posse putem, qui peculiari hanc studio non didicerit: non paucos tamen inter celebriores etiam reperias, qui ad ægros accersiti, aut Pulsum vix attrectent, aut supinâ Motuum Pulsui peculiarium ignorantiâ præsentem ægrotantis statum non intelligunt de quo tamen, quod insciliæ sibi nomen à silentio metuant, sciolorum more audacter pronuncient: quos ut à hoc, ipsâ impositum ab arte munu

aptiore

ptiores reddam, quæ præcipuæ varis in Morbis Pulſuum mutationes contingant, paucis dicam, quamvis ſuâ quiſque experientiâ, meliùs forte has, quam alienis ex obſervationibus diſcere poſſit. In febribus itaque generatim aſſero triplicem pro triplici horum morborum quaſi ætate contingere variationem: aliter enim micat vena ſub Morbi initium, aliter in ſtatu, aliter ſub finem: turbatus enim eſt primùm Pulſus, nec ſat extricatus, tum liberior, ac plenus, denique debilior, unâque hac debilitate à ſaniore Pulſu diſtinctus: quoties autem ab artuum fremitu, totiuſque corporis horrore, ſeu tremore paroxyſmus inchoatur, tenuiter tum vena micat, at celerrimè, opprimique quodammodo videtur, quod forte heterogeneæ, quibus fermentatio promovetur, particulæ minùs adhuc perfectè comminutæ, commixtæque ſanguini fuerint: ubi enim, ſedato poſt aliquod tempus tremore, ſolitus ſuccedit æſtus, extricatior,

Pleniorque

Pleniorque percipitur *Micatio*, quam nimius ſemper diaſtoles impetus comitatur, nec non inæqualis interdum diaſtoles, ſyſtoleſque reciprocatio, ſi præſertim Scorbutici quidpiam admixtum fuerit. Scorbuticis enim, hiſtericiſque incertus adeo, vaguſque Pulſus eſt, ut qui horum morborum indolem minùs noverit, tum ſæpe hominem morti proximum judicaturus ſit, cum nullum mortis periculum adeſt. Qui his enim, aliiſque id genus, morbis laborant, obſtructo interiùs liquoris alimentitii ultro citroque commeatu, deliquium patiuntur interdum, quod patefacto rurſus remediis appoſitis aditu deſinit. Quamvis contingat interdum, ut incertum hoc Pulsûs ſymptoma conſecuta ſubitò mors medicum fallat: quocirca frequenter, ſæviente morbo, quovis die Pulſus attrectandus eſt: cujus inæquales per intervalla ſubſultus ex nimiâ eorumdem duratione periculo non vacare medicus judicabit: ictericis jam, aquâque

ue intercute laborantibus, non abſi-
hili plerumque motu venæ micant, in-
ricato Scilicet, impedito, interrupto-
ue ſæpius ob ſtagnantes variis in cor-
oris vaſis humores : quamvis poſte-
iorum, quam priorum peior longe
onditio ſit. Contra qui podagrâ la-
orant, libero omnino, expeditoque
Pulſu gaudent, niſi ipſa doloris vehe-
nentia febrilem, ut fit, paroxyſmum
nduxerit : in his ſiquidem, qui muſ-
culos aliàs,arteriaſque irretiret humor,
d pedes prolabi videtur : unde forte
eſt, Quod Podagrici cæterorum ſe-
num more vix unquam delirent, ſed
d extremam uſque ſenectutem libera
diſcernendi,dijudicandique de rebus fa-
cultate potiantur. De peſte affectis
nter quos verſatus aliquando ſum, ni-
hil meo quidem judicio certi ſtatui po-
teſt : quos tamen hac infectos videre
mihi licuit, in his eundem fere, quem
n Aſthmate laborantibus, hoc eſt mi-
rum in modum oppreſſum ſemper
Pulſum animadverti, niſi quando ni-

mius

mius dolor insolitum febris ardorem induxerit: sed ut quæcumque variis in Morbis de Pulsuum variatione observata à me diligentiùs sunt, in pauc contraham: singularium enim casu um infinitus numerus cum sit, eorum omnium enumerationem frustra qui aggrederetur: *Omnis Pulsûs Motus* solito *Citatior*, *Occultatio*, *Circulatio* *Receſſus*, *Titubatio*, *Subsultus*, vel *Im* *mutatum jam corporis habitum indicant* vel eo, *qui mox magis percipiatur*, *modo immutandum prædicunt*.

Pars Poſterior

DE

Varietate PULSUS.

SECT. I.

Pulſus æqualis, Pulſus inæqualis.

EX *Pulsûs* variatione, de quâ hactenus, *Pulſuum* varietas naſcitur: quotuplici enim modo Pulſus variatur, totuplex omnino aſſignari Pulſus poterit: ea tamen Pulſuum genera tantum recenſebo, quæ frequenti mihi experientiâ diſtinctiùs obſervare licuit, quorum

quorum etiam ſigna, quantum ipſo
eventu aſſequi potui, prognoſtica pa
cis indicabo : ut igitur à notiſſim
Pulsûs in æqualem, atque inæquale
diviſione initium ducamus , Pulſ
omnis inæqualis eſt, & dicitur non
tantùm cujus inæquales ſunt *Mic*
tiones, hoc eſt nunc celeriores, nu
pigriores, ſed cujus pariter in tactu
peritum impreſſio nunc debilior, nu
fortior percipitur : utraque inæqua
tas à minùs libera ſanguinis, quocum
demum modo res explicetur, circul
tione proficiſcitur : Priorem quide
poſteriore longe minùs periculoſa
ſemper comperi : intemperiem eni
licet non mediocrem prodat, adeſ
tamen, quibus ſuperetur, vires oſten
dit : quapropter quantavis ſit per in
tervalla micationis velocitas, ac quan
tacumque ſit ejuſdem per interval
tarditas, modo interim comitetur æ
qualitas, nihil eſt quod deſperet medi
cus , & cum vegetam hinc quamvi
oppugnatam validè naturam conjicere
poſſit

ſſit, animum non deſpondeat, ſed
audeat intrepidus præſcribere, quæ
bitâ tamen omnium adjunctorum
tione virtutis Paulò fortioris ſint:
noties autem *Micationis* inæqualitas
uſmodi eſt, ut nunc Pulſus fortiore
riat ictum tactu, nunc languidiore,
que, qui vix fere percipi poſſit: Ni-
l tum, cæteris paribus, tutum puta:
ctatur enim cum hoſte natura, pe-
culumque eſt, ne ſubitò opprimatur:
uare omnes ingenii nervos Æſculapii
lius contendat ut ea excogitet reme-
a, quæ paulatim potius, quam uno
atim impetu Morbum expugnent:
ò enim auguſtiarum jam ventum eſt,
t naturæ, nec reſpirare, nec expirare
berè liceat. Hanc porro *Pulsûs* in-
qualitatem, quia etiam ex iis quorum
naximè intereſt, perpauci diſcernunt,
n utramque ſæpe aurem ſtertunt,
Oum in omnem rei eventum ipſis in-
igilandum eſt, ne æger, præter opi-
ionem medici, ut fit, nec præmoni-
us animam efflet. Summi itaque
momenti

momenti eſt fortiorem inter, ac la
guidiorem diaſtoles motum diſcerne
ut & ſuo fungatur Medicus offici
& moribundus ſuo, ſi res forte ſua
negotiaque, needum compoſuerit:
enim temerarii, atque ignorantis
apparente nullo certiore mortis ind
cio mortem cuiquam prædicere, i
ignavus omnino eſt, nec nimiùm
Chriſtianus qui mortis veroſimili
proximæ præſcius morientem non a
monet periculi: poſterior autem h
Pulsûs inæqualitas in omnibus fe
morbo Chronico laborantibus, a
diuternâ tabe jam pene confectis o
ſervatur, in febribus frequenter, ac pl
rumque ipſo ante mortem tridu
quatriduove: Priorem verò in ven
Micationem omni fere acutiori mor
communem reperies, quæ quanquam
præſens periculum nullum arguat
Medico tamen ut negligentiùs ſe g
rat, occaſio eſſe non debet. *Pulſus*
nim inæqualiter pernix, ſæpe in Pulſu
inæqualiter ſenſu prædicto Pulſanten
que

uem periculoſum diximus, degene-
at: memini ſiquidem ab homine
m quadragenario, quem per bien-
ium quartana vexarat, me aliquando
ſe accerſitum, ut meam de eo, in
uo tum erat ſtatu, ſententiam exqui-
eret: hominem itaque bono animo
ſe juſſi, licet ex inæquali *Micationis*
ernicitate periculum quidem, ſed non-
um proximum conjicerem: poſtero
utem die regreſſus immutatum jam
mnino Pulſum offendi, utpote qui, ubi
emel fortiore tactum diaſtole feriiſſet,
uaſi jam fatigatus, aut fatiſcens peni-
us, ter continuè, quaterque, debiliter
dmodùm feriret: quod certum ni-
mis mihi indicium mortis proximæ
erat: quæ, tertiò pòſt die, præter om-
nium opinionem contigit.

SECT. II.

Pulſus continuus, Pulſus interruptus.

QUamvis omnes Pulſuum diviſiones ad diſtinctionem ſuperiùs expoſitam reduci queant, quia tamen ſumma Pulſus inter inæquales varietas exiſtit, hanc ipſam particulatim exponi neceſſe eſt: Pulſus autem continui nomine eum hîc ſubintelligimus cujus ſyſtole, ac diaſtole æqualibus temporum ſpatiis continuè fiunt: quo ſenſu, ſanis æque, ægriſque communis eſt, hoc tantum diſcrimine, quod elatior in his, ſi præſertim febris adfuerit, remiſſior ſit, atque æquabilior in iſtis: ejuſcemodi autem venæ micatio, quâvis facilè, ab humore quovis obvio, obſtructione intercipitur, unde & interceptus, ſeu interruptus dici poterit duplici omnino ſenſu, vel ob minorem ſolito

ſolito impulſum, vel ob nimis diuturna micationum intervalla: quoties autem priore ſenſu Pulſus inæqualis fit, imminui ſenſim, atterique ægrotanti vires certò Scias; hinc itaque pro ratione morbi, & temperamenti majus, minuſve periculum pronunciabis: ſi enim à fame tantum diuturniore *Micatio* forte elanguerit, ab aſſumpto ſtatim alimento robuſtior evadit: at quando elatiorem, ut contingit in febribus, Pulſum, humilior exceperit, æquivocum boni Scilicet æque, atque mali omen eſt: quid igitur reipsâ præſagiat, prudentis medici eſt ex omnibus adjunctis diſcernere: jam cum ſenſu poſteriore quædam micationum interruptio fit, periculoſæ plenum opus aleæ medico incumbit: vel enim mors in propinquo eſt, ſi præſertim virium à prævio morbo attritio præceſſerit, vel ſubitum animi deliquium, paralyſis, Apoplexia, Carus, Coma, aliive id genus, morbi imminent: hæc enim *Pulsûs* quaſi ſtatio, obſtructos

pleroſque Microcoſmi aditus, viaſque ſignificant, quæ ni quantocyus *deobſtruentibus* patefiant, inopinatam ægroto in momenta ſuffocationem minantur: hujuſcemodi, quos Splen divexat, patiuntur ſæpe venæ micationem: in quibus tamen ni febris, Catharrus, aljave quæpiam mala ingruant, periculi fere omnis expers eſt, licet dolorem, animique perturbationem comites interdum habeat. Si autem interruptio non continua, ſed per intervalla tantum, reſtituto ſcilicet identidem ſibi Pulſu contingat, Remediis leniter deobſtruentibus eget æger, quibus capax adhuc luctæ natura roboretur: quoties autem exiguis tantum temporum intervallis micationis interruptio fit, quamvis præſens periculum non adſit, negligentiùs ſe medicus gerere non debet, quod mutatio repentina, quæ remediorum omnium opportunitatem præoccupet, contingere poſſit: quod quidem non temere ſed experientiâ doctus, & conſcientiâ

tiâ tactus dico: evenit enim aliquando ut quiſpiam meæ commiſſus curæ, ſed leni in ſpeciem morbo laborans præter meam & omnium opinionem ſpiritum emiſerit, cum nullum tamen inſtantis fati indicium præluxiſſet: valebat ſiquidem viribus, omniaque vitæ munia ſanorum inſtar peragebat, nullique, niſi ſibipſi, & mihi æger videbatur, quod ex Pulſu exiguis intervallis interrupto ſubodorabar; quamvis nihil admodùm ſiniſtri inde omnis metuerem; ſed venæ motus derepente adeo immutatus eſt, ut vix decies intra primum horæ minutum vena micaret, ac tandem, extremis etiam, ut tum fit, ſed fruſtra adhibitis remediis, unà cum vitâ micare deſierit. Feliciùs mihi, quia diligentiùs omnia examinaram, nihilq; neglexeram, Alexandri Henderſonii pii doctiq; Eccleſiæ Anglicanæ ſacerdotis curatio ſucceſſit: is eò debilitatis proceſſerat, ut nec incedere, nec gradus ad cubiculum conſcendere poſſet, intumeſcentibus interea cruri-

bus, reliquiſque deficientis oppreſſæ que naturæ ſignis adeo jam manifeſtis, ut quibus notus erat, curandum minimè ſperarent : quæcumque autem extrinſecùs apparebant, minorem mihi metum, quam ipſa Pulsûs interruptio, creabant : quem tamen interim metus mei cauſsâ, hominem quod timidior videretur, diſſimulabam conveniente Diætâ, aptis Cathartici decoctiſque Armoraciæ, vinoque chalybeato ex peculiari præſcripto meo priſtinæ valetudini ita reſtitui, ut jam ſanus, alacerque, quocumque negotia vocant, etiam pedes ire poſſit.

SECT. III.

Pulſus intenſus, Pulſus remiſſus.

PUlſus intenſus duplici omnino ſenſu dicitur, vel quia arcûs inſtar tenditur, vel quia multiplicatis in momento

nomenta pulſationibus, caloris, reli-
uarumque qualitatum inſtar quaſi
ntenditur : utrovis autem modo u-
rpetur, intemperiem non levem ſig-
ificat : priore enim ſenſu intenſio o-
itur à nimiâ muſculorum, arteriarum,
enarumque turgeſcentiâ : quâ fit ut
iaſtole tactum preſſiùs ſolito afficiat :
oſteriore ſenſu à nimia pulſationum
ultiplicitate, ſeu frequentiâ exiſtit :
t enim multi ſibi invicem additi ca-
oris gradus intenſum calorem effici-
nt, ita ſupervenientes ſibi nullo fere
emporis intervallo micationes, ſeu
Pulſationes, quamdam quaſi Pulsûs
ntenſionom Gignunt: contraria autem
emiſſio contrariis omnino modis con-
ingit: remittit enim ſeſe Pulſus, cum
on adeo tenditur, aut tactui potiùs
on adeo obtenditur, vel cum rariores
quamvis æque forte validæ, fiunt Pul-
ationes : de utroque autem Pulſu op-
oſita omnia pronunciamus : prior
nim in ſanis ſæpe, ægriſque ſemper in
aliod febris paroxiſmo percipitur,

poſterior rariùs in vegetis, morboq
omni liberis, niſi peculiaris quæda
temperamenti adfuerit debilitas, re
peritur: prior in ſanis ab ingurgita
tione, ciboque nimio, poſterior à tame
proſtratiſque jejunio viribus oritur
priorem in ægris gignit turbatior hu
morum præter morem fermentatio
poſteriorem, aut morbi receſſus, au
virium nimia ex morbo acutiore at
tritio: quocirca morbis in acutis Pul
ſus remiſſior, intenſiore, meo quidem
judicio, aliquando periculoſior eſt
quamdiu enim intenſio perſeverat, vi
res adhuc ſuperſunt, quarum, & re
mediorum ope victoriam merit
ſperes: quando verò prævia ex mor
bo ſpirituum conſumptione remiſſio
percipitur *Micatio*, metuendum omnin
eſt, ne hæc remiſſio non recedentis mal
ſed deficientis vitæ poſtrema qua
palpitatio ſit: quâ quidem ſubitâ Pul
ſûs quaſi fatigati remiſſione inſignito
deceptum haud ita pridem qnempia
ſcio: reſtitutum is optimis remedi
ſui

ſuis ægrum ſummis in anguſtiis prope miraculo identidem aſſerebat, qui tamen mox emiſſo ſpiritu, humanâ omni infirmitate liberatus eſt; quod, ut ego quidem ex aſſumptorum medicamentorum, Chymica autem erant, naturâ, conjiciebam, ſuperſtites, quæ perexiguæ erant, vires, ſpiritûſque nimia calidorum ſpirituum doſis extinxiſſet. Cæterum plus vice ſimplice obſervatum à me eſt, eos etiam qui integra fruuntur valetudine Pulſum pati per intervalla æquo mitiorem, vel ob inediam diutius toleratam, vel ob ſpiritus nimio corporis labore conſumptos, vel denique ob conſtantem cogitandi, meditandique ſeria conſuetudinem: quibus, virium, aſſumpto cibo, refocillatione facilè micatio integra reſtituitur. Cæterùm quod ad Pulſum intenſum ab inſolitâ Pulſationum multiplicitate natum attinet; quod & fortier, & frequenter tactum feriat, maximè turbatum intus, confuſumque humorum motum, atque ipſam

ſam morbi plerumque exacerbationem, ſtatumque indicat, ex quo declinatio brevi, vel in pejus, vel in melius expectanda eſt: quare omnium tum horarum medicus ſit, oportet, hoc eſt omnem tum artem adhibeat, ne quid tanto in diſcrimine aberret, effati ſemper hujus memor peccata omiſſionis leviora eſſe peccatis commiſſionis. Natura enim hoc in caſu aliquamdiu colluctata cum hoſte, innatâ ſibi virtute triumphat; parcè itaque, & cautè medicamenta ægro, hoc in ſtatu, conſtituto præſcribat: eum enim ſanioris judicii homines medicum præſtantiorem reputabunt, non qui magno remediorum apparatu, ſed qui pauciſſimis, iiſque tantum neceſſariis morbum profligarit.

SECT.

SECT. IV.

ulſus profundus, Pulſus ſuper-ficialis.

PUlſum ſuperficialem voco, quem non niſi leni contactu, ac quaſi uperficiali, profundum verò quem reſſiore tantum percipimus: prior lerumque reperitur in iis qui ad illud ropiùs temperamentum accedunt uod *ad pondus* vulgò dicitur: cum nim liberrimo in his motu ſanguis ircumferatur, muſculique, arteriæ, at-ue venæ expeditiſſimè moveantur, xtimas validiùs partes arteria ferit: næc tamen impreſſio ob ſummam ſpi-ituum à tenuitate pernicitatem ab eo non percipitur, qui fortiore venam con-rectatione premit: in hujuſcemodi taque venæ micationem circa jugu-um, temporaque faciliùs, quam alibi entimus: quod qui minùs norunt, peſſimi

peſſimi ominis loco habent, cum t
men extima hæc,ut ita loquar,ac qu
ſuperficialis venæ micatio eo tantu
ſenſu ſiniſtri quid portendat,quod co
ſtitutam jam in ſummo gradu ,valet
dinem indicet,è quo quis niſi in ægr
tudinem deturbari nequit : hujuſc
modi porro Pulſum in omnibus rep
ries, quos Galli, *ſans ſoucy* hoc eſt c
ris omnibus liberos vocant : de hila
itaque animo, nulloque negotiorum
æſtu, turbato hinc pronunciare, ne
abs re, nec imperitè poteris. Jam *Pul*
ſum ad profundum quod attinet, &
gravia, & præſentia mala, non niſi
præſentibus remediis tollenda deno-
tat : in quocumque enim *profundiore*
perceperis *Pulſum*,hunc pronuncia au-
dacter, atque omnis erroris ſecurus,
variis tum corporis, tum animi pathe-
matis affligi : huic enim aut *tardante*
ſenectâ ſanguis habet, aut obſtructis,
vario,noxioque humore meatibus, ali-
cubi,præſentiſſimo Microcoſmi pericu-
lo ſtagnat. Quare profundiùs vena

micat

cat his fere ſemper, qui aut aſthma-
aborant, aut caro, Apoplexia, Co-
te, Lethargo, Hydrope corripiun-
: hos enim morbos, atque, id ge-
; alios ab impedito, ultro citroque
nmeatu proficiſci nemo neſcit: con-
git tamen non rarò profundus iis
ſus quos nihil horum vexat: ſed
n gravis plerumq; ob curas animus,
quaſi ad ſe reductus eſt: metus enim
is futuri, contractaque ex præterito
ſtitia, horum ſpiritus, motuſque
nes intrò ſæpe cogunt, contrahunt-
e. Senioribus itaque, atque ætate
ovectioribus *profundiùs* micare ſo-
Pulſus, quam florentibus ætate, aut
ioribus. Quoties autem graviori
is morbo corripitur, ſi præſertim à
elancholiâ originem duxiſſe is videa-
r, accuratior *Pulſus* ratio habenda
: profundior enim ſi fuerit Pulſatio,
riculum non leve imminet ob op-
eſſas variâ obſtructione vires; &
amvis febris tum omnis abeſſe vi-
atur, cave propterea ſecurus obdor-
mias,

mias, aut negligentiùs te circa æg
tum geras: præterquam enim quod
terna ſæpe febris intus ſe contineat,
bitò ſæpe opprimitur æger, aut q
dam lymphæ in Thoracem meta
ſi, aut repentino, præ debilitate, d
quio vivis excedit: quare, Cardia
aperientibus, idoneiſque, & fortiori
etiam, ſi videatur, Catharticis ex
canda quantocyùs hoc in caſu na
eſt, ne ſibi derelicta fatiſcat. N
lum autem, ubi hoc ſymptoma ing
it, efficacius venæ ſectione remedi
comperi, in iis præſertim, quos flor
adhuc ætas beat: quamvis ratum
genere fixumque haberi poſſit ap
ægrum, *aperientibus*, aut leniori
etiam per intervalla Catharticis illi
ſublevandum, quoties hoc in venæ
catione ſymptoma eluceſcit.

SEC

SECT. V.

ulſus Subſultorius, Tremulus, Erraticus.

PUlſus nullus incertioris Subſultorio ominis: ſubſilit enim, & quaſi ſultim vicibus interruptis tactum t plurimis ex cauſſis. Venæ ſi quim Subſultum gignit interdum viotum corporis exercitium, equitatio ta, curſuſque, aut deambulatio cior, interdum frigus immoderam, calorque immodicus, ſæpe nimia orum ingurgitatio, aliquando fames nia: quæcumque demum extrinſes, aut intrinſecùs contingunt, inorditam hanc Pulsûs micationem indue poſſunt: præcipuè tamen ac frentiùs obſtructi in corpore quâcume ex cauſsâ humorum commeatus: de Hyſtericis ſæpe, Splenicis, Icteis, Hydropicis, Paralyticis ex quacumque

cumque fere in Microcoſmo, aut
tiam in megalocoſmo, mutatione ve
turbatior ſubſilit: quapropter ægr
tantis ſtatum omnibus ex adjun
diligenter medicus perpendat, pr
quam ex inordinato venæ Subſu
duræ propheta ſortis ſit: licet en
mortem aliquot ſæpe diebus antece
Sæpius tamen non ex virium attri
ne, ſed ex leni, à lympha quapia
concreto humore, flatuve, obſtructio
oritur, quam ipſa ſæpe natura nu
roborata remediis ſuperat: quare cu
nec febris, nec Catharrus, nullu ve
lius ingruit morbus, in tuto, quantu
vis vena ſubſiliat, omnia ſunt, niſi m
joris cautelæ gratiâ lene quis Cath
ticum, deobſtruenſve quodpiam
medium præſcribere voluerit.

De *Pulſu Tremulo* aliter omn
ſtatuendum eſt: cum enim hic ori
à fatiſcente jam viribus exhauſtis n
râ, par prope miraculo curatio fu
eſt: quod idcirrco hîc loci addo

onnullos quibus vena trepidabat, yrabatque quodammodo priſtinam cio rediiſſe ad ſanitatem, vel occulta- m naturæ virium vi, vel ſpecificorum mediorum virtute. Hoc itaque ſe- tantum in caſu extrema adhibeat edicus remedia, ac dubia etiam po- us quam nulla; periculi interim æ- otantem ſeriò moneat, jubeatque ad emigrationem tempeſtivè ſe ſponat: Hoc enim Medici Chriſtia- officium eſt.

Quod jam ad *Erraticum Pulſum* at- net, quid reipsâ ſit ex ipsâ voce t eluceſcit: Quoties enim Micro- oſmi Machina a diuturniore præſer- m morbo diſſolvi incipit; hujus diſ- olutionis, præſens, certiſſimumque dicium eſt, erratica, incertaque ve- æ micatio: Solitis enim tum in locis, ut rarò, aut vix micat; & nunc ic, nunc illic percipitur, ac diu nuſ- uam: Paulatim ſiquidem ita Pulſus ecedit, ut nullibi niſi forte circa jugu-

lum *Temporaque* tactui quantum
perito sese offerat: quod cum co
tingit, paucis plerumque minutis mo
abest: sæpe enim id non accidit, n
voce jam sublatâ, sensuque in extrem
præsertim artubus omnino desinente
quibus in angustiis nulla amplius m
dicus remedia nisi frustra præscrip
rit, quamvis spiritus Cornu cervi, sa
ammomaci, aut etiam sanguinis h
mani, de quo præclarus Illustrissim
Boylii tractatus extat, Ita nonnulle
aliquando recreaverit, ut ad se qua
resuscitati redierint, compotesque ra
diu permanserint sui, donec condit
testamento hæredibus litium mater
am substraxerint.

FINIS.